

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMĂNE A ARADULUI

Cuvântare

la Duminică XX-a după Rusalii.

„In vremea aceea mergea Isus într'o cetate“.

Iubiți credincioși.

Sfânta evanghelie de azi ne arată una din cele mai mișcătoare vedenii. Aproape în acelaș timp suntem martorii unei sfâșietoare dureri de mamă, care își petrece unicul copil la groapă și a unei bucurii iarăș strigătoare, când mama își vede copilul înviât din morți și grăindu-i: Mamă, dragă mamă!

Dar primul lucru, asupra căruia trebuie să ne oprim, nu este icoana frumoasă însăși, ci cadrul ei, rama ei externă.

Nu zadarnic se amintește în sf. evanghelie că Isus mergea către cetatea Nain cu *învățăceii săi mulți și popor mult* și din cetate eșia cu tinărul mort iarăș *popor mult*.

Tâlcul acestor cuvinte este că poate mulți dintre contemporani vor fi negat adevărul acestei minuni și, cum se adeverește azi, și mai mulți dintre oamenii de azi, auzind sf. evanghelie cu învierea minunată, dau din umeri și se îndoiesc de adevărul ei. De aceea a trebuit sprijinită învierea din preajma cetății Nainului pe mărturia tare și neîndoielnică a unei mulțimi mari, a unui popor mult.

Câți dintre voi, iubii mei credincioși, adunați azi în sf. biserică, nu ați văzut poate chiar mai multe înmormântări de felul acelei din evanghelie. Ați fost în stare să nu plângeți când ați văzut cum suspină, cum se zdrobește, cum cade sub povara durerilor mama care își petrece copilul la groapă?!

Ați plâns și voi, iată un adevăr care ne aduce așa de aproape de înțelesul evangheliei de azi.

Dar dacă ați fi simțit unul dintre voi puterea să zică tinărului mort, plâns cu amar de mama lui și de însoțitori: Tinărule, ție grăesc, scoală-te, ar fi fost în stare să înăbușe puterea învierii în sine? Oh, nu ar fi fost cel mai fericit om din lume să poată reda unei mame văduve pe unicul ei copil.

Întâi de unde v'ați lua gândul și puterea să negați că Dl nostru Isus Hristos, care, cât timp a petrecut pe pământ nu a făcut altceva decât a sămănat milă, când a întâmpinat în cale pe mama nefericită, i-s'a făcut milă de ea și a zis: Nu plânge.

Faptul acesta poate nu-l negați, dar negați altceva, puterea lui Isus Hristos de a învia pe copilul mult regretat și plâns.

Iubiții mei.

Să mă lăsați să intru la această poticnire a voastră mai adânc în sufletul vostru.

Ați avut? și sigur că ați avut copiii greu bolnavi. Ați stat atunci la căpătâiul lor, le-ați dat toată îngrijirea și când ați văzut pe știutorul și vindecătorul omenesc al boalelor, pe medicul resemnat, oare în adâncul sufletului vostru, întors dela grijile lumești, nu v'ați îndreptat cu cele mai ferbinți rugăciuni către Dumnezeu, cu credință, că numai el, bunul, îl poate scoate din ghiara morții. În aceste momente grele nu ar fi fost în stare, nu oamenii, dar nici chiar puterile iadului, să vă smulgă credința din suflet că Dumnezeu este atotputernic și poate să mântuie pe copiii voștri. Poate va fi un singur creștin în mijlocul vostru, căruia i-s'a întâmplat precum vorbesc, că Dumnezeu i-a redat viața copilului său. Și sigur că și este, fiindcă mare este numărul copiilor, cari în ultima clipă în mod minunat au scăpat din ghiara morții cu ajutorul lui Dumnezeu.

Oh, iubii mei, sf. evanghelie nu este ca frunza, care o vreme este verde și sănătoasă

și mai apoi îngălbinește și cade, dânsa ne pune în fața ochilor puterea Dumnezeiască, care nu trece, nu se ofilește, că este vecinică și netrecătoare și, ce este mai esențial pentru noi, dânsa lucrează și azi și mâne ca în trecut și dânsa va lucra și în viitor, până la sfârșitul veacurilor.

Nu se poate să se fie înșelat pe sine „poporul mult”, care a văzut minunata înviere a tinărului dela Nain, dar mai ales nu au putut să se înșele pe sine Sf. apostoli, în frunte cu apostolul Pavel, care spune că zadarnică ar fi credința noastră, dacă nu ar fi înviere. Și nu ne putem înșela noi pe noi, cari în clipele cele mai grele pentru viața copiilor noștri ne întorcem involuntar la izvorul vieții lui Dumnezeu.

Adevărată, ca lumina soarelui, este învierea tinărului din cetatea Nainului și adevărate sunt învățămintele pe cari le putem culege din această întâmplare.

Mama nefericită, la început, și apoi cea mai fericită, la sfârșit, o vedem numai din afară, dar sufletul nostru poate ghici ce inimă adevărată de mamă a avut aceasta femeie, în calea căreia s'a abătut Dl nostru Is. Hr. în timpul de supremă desnădejde.

Fructe nobile nu pot produce decât pomii nobili.

Nobilă, curată, apropiată de Dzeu în toate zilele a trebuit să fie această mamă, care în ciuda unei legi tari și nemiloase, în ciuda morții, și-a recăpătat fiul ei mort, ca să-l îmbrățișeze iarăș cu iubire caldă.

Oh, viața ei a trebuit să fie numai rugăciune și fapte bune, cuvintele ei, adresate în toate zilelele copilului iubit, au trebuit să fie cuvinte Dzeești, podoaba, cu care și-a împodobit dânsa copilul, a trebuit, să fie iubirea lui Dzeu și frica către El. Nu a putut să domnească în casa aceasta uriciunea păcatului, fiindcă altfel Dl. nostru Is. Hr. nu i-ar fi eșit în cale ca să-i deie răsplata cuvenită.

Iubite Mame!

Om sunt și eu, nevrednic slugă alui Dzeu, care, oricât v'aș vorbi la inimă, nu aș putea desființa legea morții, acest dar nu-l am, dar mi-a dat Dzeu altă puțință de a vorbi și de a arăta calea care duce la moarte și mai ales să arat multor mame iubitoare de altcum cum își duc singure copiii la moarte, în loc săi ducă la Dl nostru Isus Hristos.

Cum s'ar ruga mulți copii la Dzeu și nu

știi săracii, fiindcă mama lor a comis păcatul de a nu-i învăța. Timpul sfânt, care nu se mai întoarce niciodată, când mama ar putea să facă din sufletul iubitor al copilului un altar, el petrece în mijlocul unor lucruri mărunte, unor vanități și al unor netrebnicii.

Vă întreb, de ce aveți copii pe cari voi i-ați alăptat, pe care voi i-ați crescut și totuș când sunt mari vă supără de moarte. Cine i-a dus pe calea pierzării pe atâți copii dacă nu tu mamă, care la timp nu ți-ai dat seama că copilul, care nu știe să se roage, mai târziu nu se știe apăra în fața ispitelor și a păcatelor. Tu, dragă mamă, singura care plângi acum, ți-ai adus copilul pe calea morții sufletești, care are, ca roadă, moartea trupească. Cum ar face copiii binele, dacă l-ar învăța dela mama lor.

Să vă spun o singură întâmplare, ca să vedeți ce poate mama face.

O fetiță, care era servitoare la oraș, s'a întors acasă. Drumul ei ducea prin o pădure și, când a ajuns pe la mijloc, i-a eșit în cale un bandit fioros. „Oh, Maică Marie, fii cu mine” a exclamat de groază biata fetiță. Și atunci omul bestializat a rămas desarmat, spunând: Fetiță, să știi că pentru aceste cuvinte te las în pace, fiindcă mama mea tot așa se ruga și acum mi-ai adus chipul ei înainte. Fi fără frică, căci eu am să te petrec până la gura satului, ca să nu-ți faci nimeni nimic. Fata a scăpat și banditul s'a lăsat de meseria urâtă.

De câteori am de lucru cu oameni răi, mă uit la faptele mamelor lor și vă rog să vă uitați și voi și veți afla aceleași adevăruri, nici o faptă bună în viața mamelor, cari i-au crescut.

De aceea, iubii mei credincioși, nu vă frământați sufletul cu chipul morții, pe care o trimite Dzeu ca o rescumpărare de multeori din durerile acestei vieți, ci mai mult vă cugețați la calea morții, la care ne ducem aceea ce avem mai scump pe lume, pe copilașii noștri.

Fie viața voastră așa de bună și de curată, ca prin rugăciunile voastre să abateți pe Domnul nostru Isus Hristos în calea vieții copiilor voștri. Amin.

Dr. Ștefan Cioroianu
protopop ort. rom.

Modificarea legii de organizare a Bisericii noastre

De Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului,

Cap. VI.

Laicii și alegerile de episcopi în vechime.

Sfânta Scriptură ne dovedește, că la executarea puterii bisericești în vechime au participat și laici.

Faptele Apostolilor cap. 1. v. 15—26 arată, că la alegerea lui Matia au participat și laici. La alegerea celor șapte diaconi (Fapte 6) și la aplanarea certei antiohiene încă au participa, laici. Sfântul Ciprian a condus în anul 256 un sinod episcopesc, la care au participat și laici.

Așezămintele Apostolice conțin următoarele dispoziții relativ la alegerea episcopilor:

„Fiind adunați împreună noi, cei doisprezece Apostoli ai Domnului, vă poruncim aceste orânduiri dumnezeiești, privitoare la întreaga întocmire bisericească, de față fiind împreună cu noi și „vasul alegerii“ (acta 9 v. 15), Pavel cel împreună apostol cu noi și Iacob episcopul și ceilalți preoți și cei șapte diaconi. — Deci, întâi zic eu, Petru, așa cum am hotărât toți împreună în cele de mai sus, să se hirotonească acela, care este neprihănit în orice privință și care a fost ales de întreg poporul. Acesta numindu-se și plăcând, să se adune la un loc poporul împreună cu preoșimea și cu episcopii de față, într'o zi de Duminecă. Cel mai cu vază între ceilalți să întrebe preoșimea și poporul, dacă acela este, pe care-l cer de căpetenie. Și dacă răspund că „da“, să întrebe din nou dacă toți mărturisesc că este vrednic de această mare și strălucită slujbă, dacă cele ce privesc pietatea către Dumnezeu sunt îndeplinite de el întocmai, dacă drepturile față de oameni sunt păzite, dacă cele ale casei sale sunt bine economisite (I. Tim. 3, 4, 2.), dacă este fără prihană în ceea ce privește viața. Și după ce toți împreună vor mărturisi potrivit adevărului, iar nu după vre-o înțelegere de mai înainte, că este astfel, oarecum ca în fața lui Dumnezeu judecătorul, și a Sfântului Duh și a tuturor sfinților și a duhurilor slujitoare, să fie cercetați (întrebați) a treia oară, dacă este vrednic de această slujire, „ca prin gura a doi sau trei martori să fie statornic orice cuvânt“ (Mai. 18 v. 16), și dacă vor răspunde cu toții a treia oară, că este vrednic, să se ceară dela toți

un semn al acestei aprobări, și dându-l cu bunăvoință, să fie ascultați. Făcându-se apoi tăcere, unul din cei dintâi episcopi — împreună cu alți doi, stând aproape de altar, pe când ceilalți episcopi și preoți se roagă în tăcere, iar diaconii țin dumnezeieștile Evanghelii deschise asupra capului celui care se hirotonește — să zică către Dumnezeu¹⁾ (urmează rugăciunea).

Așezămintele Apostolice accentuiază că episcopul să fie ales de întreg poporul. Ele prevăd că și preoții și poporul să fie întrebați. Deci nu prevăd că poporul ar avea numai vot consultativ, nici nu ar fi avut înțeles ca întrebară să fie pusă de trei ori, dacă era vorba numai de un vot consultativ.

Unii se referă la mărturia Sfântului Cyprian, episcopul Cartaginei (a fost ales episcop în 248 sau 249 și a decedat în 258), care a scris o scrisoare către clerul și poporul din Spania. Scrisoarea grăește despre modul de alegere al episcopilor și în colecția lui Migne (tom. III) poartă numărul 68.

În ediția mai nouă și mai bună a lui Hartel (în Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum, vol. III. pars II, Viena 1871), aceeaș epistolă poartă numărul 67.

Textul este identic în ambele colecții. La marginea stângă indic coloana din Migne, P. L., t. III; la marginea dreaptă indic pagina din ediția Hartel.

col. 1064 V. Proter quod diligenter de traditione divina et apostolica observatione servandum est et tenendum quod apud nos quoque et fere per provincias universas tenetur, ut ad ordinationes rite celebrandas ad eam plebem cui praepositus ordinatur, episcopi ejusdem provinciae proximi quique convenient, et episcopus deligatur plebe praesente, quae singulorum vitam plenissime novit et uniuscujusque actum de ejus conversatione perspexit. Quod et apud vos factum videmus in Sabini collegae nostri ordinatione, ut de universae fraternitatis, suffragio et de episcoporum qui in praesentia convenerant, quique de eo ad vos litteras fecerant, iudicio episcopatus ei deferetur Hartel, p. 739

¹⁾ Scrierile Părinților Apostolici, dimpreună cu Așezămintele și Canoanele apostolice. Trad. din original de Pr. I. Mihălcescu, M. Pâslaru și G. N. Nițu, Chișinău 1928, vol. II p. 223—4.

et manus ei in locum Basilidis imponeretur. Nec rescindere ordinationem jure perfectam potest quod Basilides post crimina sua detecta et conscientiam etiam propria confessione nudata? Romam pergens Stephanum collegam nostrum longe positum et gestae rei ac veritatis ignarum fefellit, ut examibiret reponi se injuste in episcopatum de quo fuerat jure depositus. Hoc eo pertinet ut Basilidis non tam abolita sint quam cumulata delicta, ut ad superiora peccata ejus etiam fallaciae et circumventionis crimen accesserit. Neque enim tam culpandus est ille cui negligenter obreptum est quam hic execrandus qui fraudulenter obrepsit. Obrepere autem si hominibus Basilides potuit, Deo non potest, cum scriptum sit: *Deus non deridetur* (Gal. VI, 7). Sed nec Martialis potest protulisse fallacia quo minus ipse quoque delictis gravibus involutus episcopatum tenere non debeat, quando et Apostolus moneat et dicat: *Episcopum oportet esse sine crimine, qui Dei dispensatorem* (Tit., I, 7).

Hartel p. 740

col. 1065

Iată acum traducerea românească.

V. De aceea, după tradiția divină și apostolică așezare trebuie să se păstreze și să se țină ceea ce și la noi și aproape prin toate provinciile se ține, că episcopii aceleiași provincii și toți cei mai apropiați să vină spre a celebra după rit hirotonirile la acel popor, căruia i-se institue un conducător și episcopul să fie ales în prezența poporului, care a cunoscut cu desăvârșire (foarte bine) viața fiecăruia și a văzut activitatea fiecăruia după purtarea lui. Ceea-ce vedem că s'a făcut și la voi la hirotonirea colegului nostru Sabin, că adecă după rezultatul votării adunării tuturor fraților, și după părerea (judecata) episcopilor, cari erau adunați la fața locului și cari V'au trimis scrisori despre el, acestuia (lui Sabin) i-s'a oferit episcopatul și în locul lui Basilides i-s'a dat hirotonia. Și nu se poate nimici o instalare făcută în regulă, fiindcă Basilides, după descoperirea crimelor sale și după recunoașterea chiar prin propria lui mărturisire, plecând la Roma, a sedus pe colegul nostru Ștefan, care

era departe și nu cunoștea fapta împlinită, nici adevărul, (rugându-l) să mijlocească restaurarea nejustă în episcopatul, din care a fost pe bun drept destituit. Acestei împrejurări i-se mai adaugă și faptul că delictele lui Basilides n'au încetat, ci chiar au sporit, așa că la păcatele de mai sus se mai alătură și înșelăciuni și crima seducerii. Și nu este atât de culpabil acela care din neglijența sa proprie a lăsat să fie înșelat, cât este de condamnat acela care în mod fraudulos face înșelăciunea. Iar dacă Basilides a putut înșela pe oameni, nu-l poate înșela pe Dumnezeu, căci scris este: „Dumnezeu nu se eludează (nu poate fi dus în eroare)” (Gal. VI. 7). Dar nici lui Martialis n'a putut să-i fie de folos înșelăciunea și astfel cu atât mai puțin s'ar cuveni (ar trebui) să țină episcopatul — el — un om înglodat în grave delicta, fiindcă și Apostolul ne atrage luarea aminte și zice: „Episcopul trebuie să fie fără crimă, ca un iconom al lui Dumnezeu”. (Tit. cap. I. 7).

Locul acesta, citat de noi în întregime, vorbește clar la alegere despre votul întregii adunări (universae fraternitatis suffragio), iar nu numai că poporul ar fi fost numai prezent fără vr-o atribuție. Era deci vot decisiv, căci votul consultativ îl ascultă, dar dacă voesc nu țin seama de el.

Deci vedem la Cyprian că fără consimțământul poporului nimeni nu putea ajunge episcop.

Din mărturia lui nu se poate trage concluzia că votul poporului ar fi fost numai consultativ, mai ales că el zicea că nu face nimic în biserica episcopiei sale fără consensul poporului (sine consensu plebis¹⁾).

Că votul nu era numai consultativ, dovedesc și alte mărturii.

Vasile cel Mare, în epistola 194-a, spune că pe episcop îl aleg episcopii, dar cu votul poporului, care are însemnătate decisivă.²⁾ Când Sf. Atanasie cel Mare vede că împăratul Constantin, fără să mai întrebe clerul și poporul, așază episcop în scaunul Alexandriei pe Gheorghe, se împotrivesc și recomandă respectarea canoanelor, cari după părerea lui Atanasie nu admit abuzuri. Atanasie spune clar că episcopul e ales de cler și popor.³⁾

¹⁾ S. Ciprian, ep. V ad cler. Carth. — E. Popovici: Ist. Bis. Universală. Trad. de A. Mironescu. Cartea I. Ed. II. 1925. p. 273.

²⁾ Mîlaș: Canoanele Bis. ort. Vol. I. Partea II. trad. de Dr. N. Popovici și Uroș Kovincici, Arad 1931 p. 22.

³⁾ Mîlaș: op. cit. p. 177.

Cuvântare la Prea Cuvioasa maica noastră Paraschiva.

Credința ta te-a mântuit, mergi
în pace.

Iubiți credincioși,

Nu este suflet de om căruia să nu-i placă dorința de a ajunge tot mai sus. Mai sus în cele materiale. Dela gândurile grele ale pâinei de toate zilele la o stare materială înfloritoare, când grijile dispar și omul este ocolit de ceata lingușitorilor. Tot mai sus cu renumele. Dela un nume necunoscut la un nume, care să fie purtat pe buzele alor mii de oameni. Dela jug la glorie și la bunăstare, iată la ce visează fiecare om bucuros. Câtă asemănare între furnică și om. Furnica se chinuie să atragă înspre culcușul ei un bob, care trece peste orice putere a ei și așisderea și omul care nu se întreabă niciodată, de câteori își fixează o țintă mare, dacă are și puterile să o ajungă, dacă e capabil și de osteneala și abnegațiunea cari se recer pentru facerea drumului până la țintă. Fantezia omului, închipuirea lui lucrează fără frâu, pe când voința este slabă și munca puțină.

Iată cum nesocotința aceasta omenească face să ne încheiem viața fără să fi fost în stare să ducem la îndeplinire aceea ce am dorit.

Foarte multe milioane de bărbați și femei au trăit pe aceasta lume și, din numărul lor atât de mare, numai puțini bărbați și numai puține femei au reușit să realizeze visul de a fi fericiți și fericite pe pământ.

Prea Cuvioasa noastră maica Paraschiva, a cărei sfântă amintire o prăznuim azi, a avut minunata soarte să se ridice la cea mai înaltă treaptă, la care se poate ridica o femeie, la treapta sfințeniei, la înălțimea gradului de a deveni pentru vecie mireasa lui Hristos. Aceasta sfântă a fost filca unor părinți creștini bogați și cu vază, dar dânsa, în loc să-și petreacă viața în tot felul de petreceri și desfătări, din frageda tinerețe și-a părăsit toate ale sale, petrecând în pustiu îngerește cu post și cu rugăciuni, fiind hrana și și beutura ei lacrimile și neîncetatele rugăciuni și, de ger și de zăduf fiind topită, căuta cătră singur cela ce poate să mântuiască de slăbirea sufletului și de vifor pe cei smeriți cu inima". Și pentru viața ei îngerească a primit dela Dumnezeu cununa neputredă și darul mare de vindecare, „că cei bolnavi și cei îndrăciți tămăduiri dobândeau, atingându-se de sicriul moaștelor ei". După părerea noastră omenească, viață fără nici o

bucurie și fără nici o plăcere, dar, din contră, viața sfintei a fost una dintre rarile vieți fericite pe pământ, fiindcă a abzice de plăcerile trecătoare ale lumii acesteia și a te apropia de Dumnezeu în toate zilele, nu poate însemna nefericire ci fericirea cea mai curată.

A te pleca cu sufletul în fața lui Dumnezeu nu înseamnă nici învingere nici durere, ci din contră biruință și dobândă foarte prețioasă.

Trupul ei topit de frig și de zăduf a fost un trup mai fericit decât celelalte trupuri săturate de plăcerile lumii, fiindcă el a făcut și face minuni de tămăduiri, pe când celelalte vor ajunge pradă viermilor urâți. Sufletul ei a apucat o cale cu mult mai bună decât sufletele altor oameni, fiindcă dânsul a fost pururea îndreptat înspre Dumnezeu, care l-a mântuit, pe când alte suflete, cari nu au cunoscut plăcerile renunțării la bunurile înșelătoare ale acestei lumi, vor avea răspundere grea la judecata cea din urmă.

Dacă viața sfintei Paraschive ar fi fost o viață fără preț, nu ar preamări-o sfânta noastră biserică cu cuvinte așa de alese: „Veniți adunarea pustnicească, veniți poftitori de bucurie, veniți iubitorilor de praznic, toată vârsta cu cântări duhovnicești, să laudăm pe turtureaua cea iubitoare de pustie, Lauda pustnicilor, Po-doaba fecioarelor, frumseța celor iubitori de tăcere, mângâitoarea celor întristați, cercetătoarea celor bolnavi și ajutătoarea celor din nevoi, cea de grab ascultătoare. Pe Paraschiva cea de Dumnezeu înțeleaptă, care isvorește tuturor tămăduiri, că au aflat dar de minuni cu Dumnezeiasca poruncă“.

Viața frumoasă, viața fericită, viața liniștită, viața dulce, viața de un preț nestimabil a trăit sfânta Paraschiva pe pământ și noi să căutăm cu toți să luăm pildă din viața ei îngerească.

Să ne gândim că și noi oamenii mari ne asemănăm cu copiii mici și neștiutori, cari ridică cetății din nisip și plâng că ele se dărâmă, dacă ne dorim o viață fericită dar nu facem nici o sforțare pentru ajungerea ei. Noi, în loc să ne stăpânim cu tărie și cu hotărâre dărâza trupurile și sufletele de necurăție, le întinăm în toate zilele și dorim să avem apă curată într'un păhar nespălat.

Oh, unde este tăria noastră, voința noastră să ne ferim de păcate, cari ne înbolnăvesc și ne îndepărtează dela Dumnezeu.

Cum am putea noi să fim fericiți pe acest pământ, dacă, în loc să rugăm pe Dumnezeu, îl supărăm, călcându-i cu volnicie toate poruncile.

Din crin, crin răsare, din trandafir, trandafir se face și oh cum ar fi de cruțate viețile copiilor noștri, cari stau în o așa strânsă legătură trupească și sufletească cu noi, dacă trupurile și sufletele noastre ar fi curate.

De ziua maicei noastre Paraschiva, ajutoarea noastră în tot felul de năcazuri și nevoi, să învățăm un adevăr mare, un adevăr fundamental al vieții.

În lumea aceasta, pe care a făcut-o Dumnezeu și tot bunul Dumnezeu o stăpânește, nici măcar o zi de fericire nu poți afla fără să te supui Lui și fără să ascuți poruncile Lui. Se spune că un mare și bogat scriitor francez, cunoscut în toate părțile lumii, a mărturisit singur: „Toată lumea mă ține cel mai fericit om, pe când eu în ochii mei nu am avut nici un ceas fericit“, și știți de ce, fiindcă era necredincios și-și bătea joc de biserică și de credință.

Iubiții mei credincioși,

Veniți la calea cea bună, arătată de viața maicei noastre Paraschiva, care și-a închinat viața ei lui Dumnezeu, fiindcă altcum zădărnice sunt ostănelile și luptele voastre, clădind numai cetății pe nisip și nici de cum o viață fericită. Amin.

Dr. Ștefan Cioroianu
protopop ort. rom.

Cuvântare

la Dumineca XXI după Rusalii

Zis-a Domnul pilda aceasta:
Eșit-a sămănătorul.

Iubiți credincioși,

Cel mai mulți oameni cred, că Sf. evanghelie, care se citește Duminecă de Duminecă și sărbătoare de sărbătoare în bisericile noastre, ar cuprinde în sine porunci grele, venite dela un Stăpân aspru, care nu te întreabă dacă le poți urma ori ba și dacă poți face acele încordări trupești și sufletești cari se cer la îndeplinirea lor.

Da, mulți oameni sunt de părerea că calea sf. evanghelii este de tot grea, că dânsa îți ia voia liberă și nu te lasă să guști toate plăcerile lumesti, precum îți pofteste inima, ci din om liber te face rob.

Iată o credință greșită, pe care trebuie să o îndreptăm, ca să putem înțelege bine sf. evanghelie de azi.

Poruncile și voia lui Dumnezeu nu înseamnă robie sau strămtorarea voiei libere a omului, ci din contră libertatea lui cea adevărată, lumină în întuneric, îndrumare părintească în clipele grele, când omul e slab și face lucruri cari îl strică, mângăiere când omul nu mai știe să se mângăie, ajutor când omul nu mai află nici un mijloc de a se ajuta, îndreptare când omul a căzut în greșeli din care singur nu mai poate găsi ușa mântuirii, cu un cuvânt tot ce se spune în sf. evanghelie nu poate însemna piedecă în fericirea noastră, ci chiar o conducere înțeleaptă și plină de iubire a unui părinte pe care o dă acesta fiului său. Ca să mă înțelegeți și mai bine, țin să dau un exemplu din viață.

Într-o Duminică tata unui copil i-a spus: Dragul meu, e zi de Duminică, trag clopotele să te duci la sf. biserică și să te rogi lui Dumnezeu pentru tine și pentru noi părinții tăi. Copilul însă în loc să asculte porunca plină de iubire a tatălui său, iată ce a făcut. A plecat în spre biserică, dar s'a gândit; nu vreau să ascult porunca tatălui meu. În loc să intre în biserică, s'a suit pe biserică, de unde a căzut, pierzându-și viața. În jumătate de cias copilul sănătos și vioi de altădată a devenit un cadavru.

Miezul sf. evanghelii de azi, în care Mântuitorul nostru Isus Hristos ne spune pilda atât de frumoasă a sămănătorului, este întrebarea: *să ascultăm ori să nu ascultăm de poruncile lui Dumnezeu, fiindcă avem voie liberă să le împlinim și avem voie liberă să nu le împlinim. Silă nu este. Liberi suntem pe gândurile, vorbele și faptele noastre.*

Dar, iubiții mei, oricât am fi de liberi, să facem ce vrem să ne gândim și să ne judecăm bine unde duce un drum și unde duce alt drum. E mai bine să ascuți de Tatăl cel ceresc, care te iubește și îți vrea binele tău vremelnic și vecinic, sau de șoaptele lumii și ale diavolului, care îți vrea răul și vrea să te ducă la pierzare și aici în viață și dincolo de mormânt în viața vecinică? Răspundeți, ne întreabă pe toți sf. evanghelie de azi, cu cine vreți voi oamenii să mergeți, cu Dumnezeu sau fără el?

Răspunsul cel mai cuminte și cel mai bun este: noi mergem cu Dumnezeu.

Și vedeți, cu toate acestea o mare mulțime de oameni nu fac așa, ci toată viața lor, în loc să meargă cu Dumnezeu, merg contra lui Dumnezeu.

Sămănătorii de pe pământ seamănă odată, de 2 ori, sau de 3 ori pe an. Tatăl ceresc

Însă, precum ne spune Mântuitorul nostru Isus Hristos, seamănă în toate zilele în inimile oamenilor semințele bune ale înțelepciunii și ale vieții curate și cu toate acestea sunt atâția oameni cari nu primesc sămânța bună ci asemenea unui ogor rău, pe care oricât l-ai lucra de bine, nu aduce nici un rod bun, ci roade urâte, roade netrebnice. Inimile lor sunt ca o bucată de pământ în care nu cresc decât plante veninoase.

Sămânța bună, care cade zilnic în sufletele oamenilor, este cuvântul lui Dumnezeu pe care-l auzim din sf. evanghelie. Sufletele oamenilor, însă, care nu primesc această sămânță sfântă și prin urmare nu pot aduce roade bune, după cum ne spune Dl. nostru Isus Hristos, sunt de trei feluri :

Unii din oameni au suflete cari se aseamănă cu calea bătătorită de pe cari semințele aruncate le mănâncă paserile cerului. Ei aud ce li-se spune din sf. evanghelie, dar diavolul vine și ia cuvintele evangheliei din inimile lor.

Alții se aseamănă sufleteste cu platra seacă, care nu poate da roade, fiindcă nu are umezeală.. Aceste suflete primesc cuvântul lui Dumnezeu și cred, dar la vreme de ispită se lapadă de el.

Cei de al treilea fel sunt ca holdele cu spini, în care semința bună se înecă. Grijiile lumești, bogățiile și dulcele vieții îi împiedică să aducă roade.

Iubiții mei credincioși !

Să ne cercetăm cu deamănuntul inimile, cei ce ne-am adunat în casa Domnului, nu cumva aflăm ceva asemănarea între noi și pământurile neroditoare. Să nu ne sfiim să ne întrebăm, suntem pământ bun roditor și primitor de semințele bune ale D-lui, sau pământ rău, neprimitor, fiindcă dela aceasta întrebare atârnă prețul și fericirea noastră. Cântarul cu care se măsoară fericirea sau nefericirea în această viață nu este în mâinile noastre, ci în mâna lui Dumnezeu, care e Dumnezeu dreptății care plătește și binele și răul.

Nimeni dintre noi nu știe ceasul morții și de aceea, dacă nu am primit cuvântul lui Dumnezeu în inimile noastre și nu l-am urmat, să ne îndreptăm până mai este vreme.

În sf. evanghelie se spune să nu lăcomiți la averea altuia, să nu ucizi pe nimenea, nici cu minciuna nici cu toporul, ci din contră să iubești pe deaproapele tău ca pe tine însuși. Toată Dumineca, când suntem în Sf. biserică, merg la inimile noastre aceste cuvinte Dumnezeuști, dar peste săptămână vine diavolul și

clatină dela loc gândul nostru drept și cinstit și facem chiar contrariul. Iată cât de ușor putem deveni și noi cale bătătorită. Grijiți deci de gândurile, vorbele și faptele voastre, ca ele întotdeauna să fie plăcute Domnului.

Duminecă ai auzit în sf. biserică că este oprit să calci vre-o poruncă a Domnului și poate peste săptămână diavolul încearcă să desliplască sufletul tău de către Dumnezeu.

Vre-un vecin al tău îți cere jurământ strâmb, oferindu-ți bani câți tu nu poți câștiga un an întreg. Până la poarta judecătoriei te gândești la Dumnezeu, dar în momentul când nu trebuie să ascuți de diavolul ai jurat strâmb, făcându-te platră seacă pentru cuvântul lui Dumnezeu.

Poruncile lui Dumnezeu și poruncile Dumnezeuști cer dela noi să venim regulat la sf. biserică, să ne rugăm lui Dumnezeu, să păzim posturile, să ne mărturisim păcatele, să ne împărtășim cu trupul și sângele Domnului, să fim cu sufletele curate și tu sau el spuneiți aș face tot ce cere Dumnezeu și biserica Lui, dar nu am timp, fiindcă grijiile lumești, averea mea, plăcerile mele nu-mi dau răgaz.

Iată cum omor spinii sufletul acelor cari trăiesc așa. Gândește-te ca toate comorile lumii, de cari porți tu o așa grijă mare, rămân aici pe pământ și sufletul tău singur merge înaintea lui Dumnezeu, cu păcatele pe cari nu ai voit să le curățești, așteptând chinurile vecinice.

Iubiții mei,

Purtați grije de sufletele voastre și primiți și urmați cuvintele lui Dumnezeu, fiindcă în cuvântul lui Dumnezeu stă toată fericirea vieții. Rugați-vă să vă dele Dumnezeu duhul său cel întăritor, ca să vă puteți îndrepta și scăpa de ispitele lumii și ale diavolului.

„Dacă voi răi fiind știți să dați daruri bune copiilor voștri, cu cât mai vărtos Părintele nostru din ceruri va da Duhul Sfânt celor ce cer dela dânsul“ (Luca 11. 13).

Gândiți-vă, fiil mei, la cuvintele apostolului Pavel, care zice:

„Cele ce ochiul nu a văzut și urechea nu a auzit, nici la inima omului nu s'a suit, acelea le-a pregătit Dumnezeu pentru cei ce-L iubesc pe dânsul“. (Cor. c. 2 v. 9).

Și nu uitați sentința celor ce vor sta de stânga la judecata din urmă:

Duceți-vă dela mine blăstămaților în focul cel vecinic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. Amin. (Matei 2, 5, v. 4).

Dr. Ștefan Cloroianu,
protopop ort. rom.

† Dr. Aurel Novac.

În ziua de 22 Sept. a. c. a încetat din viață, în orașelul Ciacova din Banat, notarul public Dr. Aurel Novac. Prin moartea defunctului, Biserica și neamul nostru din Ardeal pierde încă o figură reprezentativă a trecutului nostru plin de sbucium. Căci Dr. Aurel Novac a fost un înfocat luptător pentru drepturile noastre naționale. Prin calitățile sale alese și prin temperamentul său de mare Român, a ocupat poziții respectabile în toate corporațiunile noastre bisericesti și naționale. Figura sa apare în contururi apreciate, cu deosebire când se dau luptele dârze în parlamentul ungiuresc.

Deputat în Sinodul eparhial din Caransebeș și în Congresul Național bisericesc, deputatul Novacu, cu mintea sa luminată contribuie în mod activ la deslegarea tuturor problemelor.

După înfăptuirea României mari, avocatul Novac rămâne în Biserica Albă, Jugoslavia, unde își avea biroul.

Dr. Aurel Novac s'a născut înainte cu 76 ani în comuna Șomoșcheș, jud. Arad, din familie de preot.

Rămânând fără familie, răposatul și-a testat toată averea pentru scopuri culturale.

Un capital frumos de 500.000 lei, sub numirea de „Fondațiunea Aurelia E. Florica Novacu”, a lăsat comunei natale Șomoșcheș, din care să se confere burse și ajutoare pentru copiii și fetele cari sunt aplicați ca ucenici la comerț și industrie. Și pentru alte scopuri culturale.

O fundație de 20.000 lei a lăsat bisericii ortodoxe din Ciacova, pentru că din interese să se facă parastase pentru familia sa.

Rudenile defunctului au dat următorul anunț funebral:

Cu inima frântă de durere Vă aducem la cunoștință, că mult iubitul și neuitatul nostru frate, unchiu și străunchiu

Dr. Aureliu Novacu
notar public în Ciacova

în ziua de 22 Septembrie 1932, ora 1 noaptea, la vârsta de 76 ani, după lungi și grele suferințe, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Tatălui Ceresc.

Înmormântarea va avea loc Vineri în ziua de 23 Septembrie 1932, ora 3 d. m. în Cimitirul ort. rom. din Ciacova.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Corneliu Novacu invățător pens.	Fulvia Păcășian strănepoată	Mihailu Păcășian Consilier Eparhial protopop ort. rom.
Aurelia Păcășian-Rubenescu Augusta Colarov-Rubenescu		Moise Colarov profesor nepoți

frate
nepoate

Tiparul Tipografiei Diecezane Arad.

DI. Dr. Aureliu Novac a fost membru al partidului național român, membru al Camerei de deputați din Bpesta, membru al Adunării eparhiale din Caransebeș și al Congresului național bisericesc din Sibiu.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii.

INFORMAȚIUNI.

Sfințire de biserică. *Dumnezeu în 2 Octomvrie a. c. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie a participat, în societatea mai multor Prea Sfințiți Episcopi, la Sfințirea bisericii dela mănăstirea Cilic-Dere din eparhia Dunării de jos. Cu aceasta ocazie P. S. Sa a rostit o predică frumoasă, pe care o vom publica în numărul viitor al revistei noastre. Marți în 4 Oct. P. S. Sa a sosit acasă dela această sfințire.*

Licitație minuendă

Prin aceasta se publică licitație, cu oferte închise, pentru renovarea interiorului Bisericii din Măsca, pe ziua de 9 Octomvrie 1932 orele 16.

Condițiunile de licitare se pot vedea zilnic la Oficiul Parohial din Măsca între orele 9-12.

Consiliul Parohial.

Nr. 6224/1932

Comunicat.

În conformitate cu ordinul On. Inspectorat școlar din Timișoara No. 13915/932, apărut în No. 24 al „Buletinului Școlar” din 2 Oct. a. c., dat în urma adresei On. Minister de Finanțe No. 272664/932; atragem binevoitoarea atențiune a P. C. Părinți protopresbiteri și preoți din Eparhia Aradului și îi invităm a ne înainta, în cale erarhică, în termen de 10 zile, chitanțele despre achitarea impozitului global pe trimestrul III. (Iulie—Septembrie) a. c.

Cari nu vor prezenta chitanțele, vor fi omiși din statele de plată.

Arad, 5 Octomvrie 1932.

Consiliul Eparhial ort. rom.
Arad.

BIBLIOGRAFIE.

„Brazde în ogorul ortodoxiei” de Dr. Grigorie Comșa Episcopul Aradului, Arad, 1932, prețul 40 lei, pagini 214. Lucrarea aceasta cuprinde peste 70 cuvântări și articole ale episcopului de Arad, ținute la diferite ocazii: la înmormântări, parastase, congrese, sfințiri de case culturale, monumente ale eroilor etc. Sunt cuvântări ocazionale, pătrunse de un profund spirit religios, în stil ales, înălțător, cu accente de pronunțată actualitate. Articolele vizează diferite stări din viața bisericii, cari trebuiesc cunoscute.

Red. responsabil: Protopop SIMION STANA